

Leserne spør

Andreas Høstmælingen
fagsjef i Norsk psykologforening
anhostma@gmail.com

Foreldres samtykke til behandling hos psykolog

På jobben min er det slik at foreldre bare bestiller en time, og så kommer de med barnet sitt til en konsultasjon. Noen ganger har de fortalt på forhånd hva det gjelder, andre ganger ikke. Det er stort sett uproblematisk, men noen ganger har det blitt vanskelig fordi den andre forelderen har motsatt seg kontakt med psykolog. Jeg lurer på loven i denne sammenheng. Er det slik at en av foreldrene kan ta kontakt, eller er det nødvendig med samtykke fra begge foreldre før jeg møter et barn? Er det forskjell på en konsultasjon og en behandlingsserie i denne sammenheng?

Barnepsykolog

Begge foreldre (hvis de har foreldreansvar) skal samtykke til å gi helsehjelp når barnet er under 16 år. Dette fremgår av § 4 - 4 i pasientrettighetsloven. Du kan med andre ord ikke sette i gang et behandlingsløp hvis en av foreldrene motsetter seg dette. Men det går an å ta imot et barn og en av foreldrene hvis formålet med timen er for å avklare hva problemet er, og så avgjøre om man skal sette i gang helsehjelp eller ikke. Hvis du konkluderer med at barnet vil ha nytte av eller behov for din hjelp, må du innhente samtykke fra begge foreldrene. Det finnes imidlertid en unntaksbestemmelse i andre ledd, bokstavpunkt a og b:

§ 4 - 4. Samtykke på vegne av barn Foreldrene eller andre med foreldreansvaret har rett til å samtykke til helsehjelp for pasienter under 16 år.

Det er tilstrekkelig at én av foreldrene eller andre med foreldreansvaret samtykker til helsehjelp som a) regnes som ledd i den daglige og ordinære omsorgen for barnet, jf. barnelova §§ 37 og 42 andre ledd, eller b) kvalifisert helsepersonell mener er nødvendig for at barnet ikke skal ta skade.

Før helsehjelp som nevnt i bokstav b gis, skal begge foreldrene eller andre med foreldreansvaret, så langt råd er, få si sin mening. Beslutning om helsehjelp som nevnt i bokstav b kan påklages til Fylkesmannen etter kapittel 7. Fylkesmannen kan vedta at helsehjelpen skal avsluttes inntil det er fattet vedtak på grunnlag av klage fra den andre forelderen eller fra andre med foreldreansvaret.

Her er det viktig å være klar over at psykologhjelp ikke vil falle inn under bokstav a). I forarbeidene til loven: Ot.prp. nr. 104 (2008?2009) Om lov om endringer i barnelova framgår det at det må være mulig å gi helsehjelp med bare én av foreldrenes samtykke når dette er et ledd i den daglige og ordinære omsorgen for barnet. Slik hjelp eksemplifiseres som «behandling av øreverk, halsbetennelse, influensa og så videre.» Videre fremgår det av forarbeidene at

Det antas ikke som hensiktsmessig at begge foreldrene skal høres dersom barnet gis helsehjelp som ledd i den daglige og ordinære omsorgen. Dette dreier seg om et stort antall trivielle eller mindre alvorlige tilstander som behandles rutinemessig.

Psykologforeningen vurderer det slik at psykologhjelp ikke faller inn under «trivielle eller mindre alvorlige tilstander som behandles rutinemessig». Da er det punkt b som gir psykologer anledning til å yte hjelp uten begge foreldres samtykke. Det skal da foreligge en vurdering fra helsepersonellet av at barnet vil ta skade av ikke å få helsehjelp. Når det gjelder hva som kan vurderes som skadelig, presiseres det i forarbeidene: «Hva som vil kunne være skadelig for barnet vil måtte vurderes konkret og vil bero på et helsefaglig skjønn hos helsepersonellet.» Her bør man imidlertid være klar over at

det må være snakk om skade av et visst omfang. Hvis man vurderer at det vil medføre skade å ikke få behandling og ingen av foreldrene samtykker, bør man også vurdere om det er grunnlag for at vilkåret om meldeplikt til barnevernet er oppfylt.

Om man vurderer at man kan bruke unntaksbestemmelsen og bare henter samtykke fra en av foreldrene, er det viktig å merke seg at den andre forelderens så langt det er mulig skal bli hørt. Blant annet skal vedkommende ha mulighet til å klage på at det gis helsehjelp mot hans eller hennes vilje. Altså skal man alltid prøve å komme i kontakt med den andre forelderens for å høre dennes syn. Det er bare hvis det anses som umulig eller urimelig byrdefullt at man kan fravike forsøk på å innhente den andre forelderens samtykke.

A.H.